

Un graner de llavors autòctones

El col·lectiu Ecollavors, a la Garrotxa, és una iniciativa de recol·lecció, estudi i salvaguarda de les llavors de varietats locals de conreus en perill de desaparició. El 1998, un grup de pagesos de la comarca, nous i tots amb horts familiars, es va plantejar què fer per no continuar comprant llavors envasades i per combatre els perills de la invasió de llavors modificades genèticament i recuperar, de pas, les varietats autòctones.

Al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa tenia lloc una experiència d'arborètum, un conjunt d'arbres fruiters tradicionals impulsat per l'arboricultor i etnobotànic Guillem Arribas. El Centre de Conservació de Plantes Cultivades de Can Jordà va recollir la passada dècada 138 arbres de 64 varietats de 9 espècies diferents (pomeres, pereres, pruneres, cirerers, nesplers, presseguers, albercoquers, codonyers i caquiers).

Víctor García (47 anys), Jesús Vegas (47) i Verònica Garis (31), de l'equip gestor, estan convençuts que tenen un tresor entre mans, un patrimoni no reconegut, però molt valuós. Tots els seus esforços es concentren a compartir aquestes llavors i mantenir-les vives. L'organització del col·lectiu és l'assemblea general, l'equip gestor i la trentena de masies repartides per la Garrotxa, el Ripollès, el Berguedà i l'Empordà. La conservació de les llavors *ex situ* es duu a terme al Trull, a Montagut, i la conservació *in situ* s'escampa arreu dels masos de la xarxa.

Per assegurar la recuperació de les llavors es reparteix la varietat a un mínim de tres cases diferents i una part queda al graner. Cada casa conserva només una varietat de cada espècie per evitar hibridacions (sobretot en al·lògames, fecundades per pol·len). Es pretén que cada casa tingui el seu propi graner, tot conservant les llavors que més li interessin i que s'adaptin més a les característiques de la seva finca.

En el graner del Trull hi ha més de tres-centes varietats codificades i recollides amb el seu nom botànic, nom comú, nom de la varietat, darrera procedència i l'origen inicial de la llavor. Tot plegat es comunica mitjançant un butlletí, una llista de varietats i uns senzills formularis. La *Guia per la recol·lecció dels vegetals més comuns* "és la primera lectura recomana-

da a les persones interessades, ja que és un llibret força complet, molt pràctic i fàcil de consultar".

Cal tenir en compte que el registre de llavors, imprescindible per a la seva comercialització, és feixuc i costós. A hores d'ara, aquest és un dels greus problemes de l'agricultura ecològica. A partir del 2004 totes les llavors dels conreus ecològics avalats d'àmbit europeu hauran de procedir de llavors i matèries vegetals ecològiques, una vegada prohibides les llavors transgèniques. Per afrontar el desabastiment, a partir de gener del 2002 i com a mesura auxiliar, hi haurà un servidor a Internet amb un banc de llavors ecològiques acreditades.

La Xarxa de Llavors, d'àmbit estatal, pretén facilitar el registre de varietats ecològiques i locals, els requisits exigits als productors d'aquestes llavors i les exigències de les partides de les pròpies llavors.

Segons la FAO, cada any es perden al món unes 50.000 varietats d'interès per al sector agrari.

Els d'Ecollavors no es resignen a perdre-ho tot.

Jordi Bigues

*Ecollavors. Castell de Sales.
17853 Sales de Llierca (la Garrotxa)
Correu electrònic: castelli@teletel.es*